

İÇ MEKAN TASARIMI VE MOBİLYA TASARIMI EĞİTİMİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİLERİN BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A Study On Viewpoint Of Students About Interio R Design And Furniture Design Education

Reference: Andaç Güzel, T. (2020). "İç Mekan Tasarımı Ve Mobilya Tasarımı Eğitimi İle İlgili Öğrencilerin Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(31): 674-679.

Dr. Öğr. Üyesi. Tuğba ANDAÇ GÜZEL

Kayseri Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Mobilya ve Dekorasyon Bölümü, Kayseri/TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-4281-6652

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'nin Kayseri ilindeki farklı üniversitelerde eğitim gören ve iç mekan tasarımı ile mobilya tasarımı eğitimi almış olan öğrencilerin tasarım eğitimi ile ilgili görüşlerinin ve beklentilerinin neler olduğunun araştırılmasını konu edinmiştir. Bu kapsamda çalışma, öğrencilerin görüşleri değerlendirilerek ideal bir iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitiminin nasıl olması gerektiği üzerine öneriler geliştirmeyi ve tasarım eğitimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışma verileri, tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir ve sonuçlar sunmak için tablo ve grafiklerden yararlanılmıştır. Çalışmanın bazı sonuçları şu şekildedir; öğrenciler tasarım derslerinin hem pratik hem de teorik içerikli olarak yürütülmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu eğitimde hem imalat malzemelerini ve üretim yöntemlerinin öğretmesini istemekte hem de üretimle ilgili nitelikli staj ve yerinde öğrenme gibi içeriklere sahip olmasını talep etmektedirler. Ayrıca öğrenciler, tasarım kabiliyetlerini geliştirecek sanatsal faaliyet içerikli dersler almak istemektedir. Aynı zamanda aldıkları bu tasarım derslerinin kendilerini iş hayatında karşılaştıkları durumlara karşı belirli bir yeterliliğe kavuşturacak faaliyetler içermesini beklemektedirler.

Anahtar Kelimeler: İç Mekan Tasarımı, Mobilya Tasarımı, Eğitim, Öğrenci, Bakış Açısı

ABSTRACT

This study was carried out on students studying in different universities in Turkey's Kayseri province. This study focuses on investigating the opinions of these students who have received interior design and furniture design education. In addition, this study evaluated student opinions and investigated how an ideal interior design and furniture design education should be. In this way, it aims to develop suggestions about and contribute to design education. Some results of the study are as follows; the students think that design courses should be carried out with both practical and theoretical content. Students want this training to teach them the manufacturing materials and production methods. They also want this training to offer them qualified internship options. In addition, students want to take lessons with artistic activities to improve their design skills. At the same time, they expect this design education they receive to prepare themselves for the difficulties they will encounter in business life.

Key words: Interior Design, Furniture Design, Education, Student, viewpoint

1. GİRİŞ

Tasarım kelime anlamı ile bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı, tasar çizimi, dizaynıdır (TDK, 2020). Tasarım kelimesi ile ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır ve bunlar çeşitli alanlardaki (örneğin mimari, moda ve eğitim) tasarımcıların kendi çalışmalarını biraz farklı şekillerde kavramsallaştırması ve tanımlamasıyla ortaya çıkarak gelişmiştir. Genel olarak tasarım, daha önce var olmayan faydalı bir şeyin yaratılmasına yol açan hedefe yönelik, problem çözme faaliyetidir (Luckin vd., 2013). İç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı birbirleri ile yakından bağlantılı iki tasarım dalıdır. Piotrowski (2002)'e göre de mobilya ve mefruşat endüstrisi, iç mekan tasarımına ve bu daldaki mesleğe çok sıkı bir şekilde bağlıdır.

Kelime anlamı ile iç tasarım, bir binada iç mekanın planlanması, dekorasyonu ve döşenmesi ile ilgili bir çalışma alanını ifade etmektedir (Harris, 2006). Ching (2006)'a göre iç mekan tasarımında, iç mekan tasarımı öğeleri ve onların sundukları seçimler iç mimari tasarımcısının paletidir. Bu öğeleri seçmek ve onları mekânsal, görsel, duyuşal modellere dönüştürmek, sadece mekânın işlevini ve kullanım şeklini değil, aynı zamanda biçim ve stildeki dışavurumsal özellikleri de etkilemektedir (Ching, 2006).

Mobilyalar iç mekânları tamamlayan, süsleyen ve tasarımın amacını vurgulayan en önemli iç mekan tasarım öğelerinden biridir. Mobilya, tasarım öğeleri içinde nerdeyse iç mimari alanına giren bir kategoridir. Bir yapının iç mekânları için seçilecek ve düzenlenecek mobilyalar iç mimarinin birincil görev alanı içerisinde (Ching, 2006). Tanımsal olarak mobilya, bir oda veya binayı yaşamaya uygun hale getirmek amacıyla kullanılan masa, sıra, sandalye gibi eşyalardır (Postell, 2012). Mobilya seçimi, bir iç mekanda bireyselliğin ifade etmesinin en önemli yolları arasındadır. İnsanların seçtiği mobilyalar, onların değerleri ve tasarım anlayışı hakkında birçok ipucu verir (Nielson ve Taylor, 2011).

İç mekanın düzenlenmesini, tefrişini ve görsel açıdan zenginleşmesini sağlamak için, iç mekan tasarımcısının mekânın mimari karakterini mutlaka çok iyi tanıyor olması ve aynı zamanda da mekânın değişiklik ve gelişme ihtimallerini de biliyor olması gerekmektedir (Ching, 2006). Ayrıca, iç mekan tasarımı günümüzde ekonomik, ekolojik, sosyal, teknolojik ve son olarak da aynı derecede önemli olan estetik kaygıların etkileşimi ile şekillenmektedir (Leydecker, 2013). Bir iç mekan tasarımcısının bu konularla ilgili de bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Gerek mobilya tasarımı alanında gerekse iç mekan tasarımı alanında yetişecek olan bir tasarımcı adayını, bu konuda tatmin edici bir iyi bir eğitim almasının yanı sıra kendi yeterlilik düzeyini de çoğaltması gerekmektedir. Doğru içeriklerle düzenlemiş tasarım eğitimi ile tasarımcı adayını kendisini geliştirmesi için gerekli olan doğru kanallara erişebilir. Ayrıca bu eğitim, tasarımcı adayını iş hayatına hazırlayabilir. Bu eğitim ile elde ettiği donanımlar onu iş hayatında karşılaşacağı zorluklara karşı daha hazırlıklı hale dönüştürebilir. Bu çalışma bu konu ile ilgili neler yapılabileceği hakkında ilgilere yardımcı olacak ipuçları keşfetmeyi hedeflemektedir.

2. METOT

2.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Bu çalışma, iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitimi alan öğrenciler üzerinde yürütülen ve bu öğrencilerin tasarım eğitimi ile ilgili düşüncelerinin ve beklentilerinin neler olduğunun veya olmadığını araştırmasını konu edinmiştir. Bu araştırma ile elde edilen düşünce, beklenti, deneyim ve kazanım gibi öğrenci bazlı veriler, iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitiminin verimli yürütülmesine yardımcı olacak ipuçlarının elde edilmesine ve bunun ilgililere sunulmasına hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

2.2. Araştırmanın Evreni

Araştırma öncelikle Türkiye genelindeki iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılması planlanmıştır, ancak araştırma kapsamına giren öğrencilerin tümüne ulaşmanın güç olmasının yanı sıra ulaşım, zaman, bütçe kısıtları ve sıkıntıları, sağlık ve güvenlik kaygıları gibi nedenlerle çalışma için bir örnekleme yapılması zorunluluğu doğmuştur. Tüm bu gerekçeler altında araştırmanın Kayseri'deki üniversite öğrencileri ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir.

Bu çalışma için “Amaçlı örnekleme” yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Amaçlı örnekleme, evrenin soruna en uygun bir kesimini gözlem konusu yapmak için tercih edilen bir örnekleme yöntemidir (Sencer, 1989). Bu bağlamda, araştırmanın evrenini Kayseri ilinde faaliyet gösteren farklı üniversitelerin bünyesinde yer alan ve “mimarlık”, “iç mekan tasarımı” ve “mobilya ve dekorasyon” bölümlerinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma, araştırmaya konu olan ve iç mekan ve mobilya tasarımı üzerine dersler almış ya da almakta olan 204 adet öğrenci ile yürütülmüştür. Kapsamlı literatür araştırması sonrasında araştırma amacına uygun sorular içeren bir anket formu bahsi geçen öğrencilere uygulanmak üzere hazırlanmıştır ve ilgili öğrenciler üzerinde uygulanmıştır.

2.3. Veri Toplama ve Analiz Yöntemi

İç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitimi üzerine bir araştırma olan bu çalışma için veri toplama yöntemleri arasından geniş kapsamlı, kaliteli ve tarafsız veri elde etmeye yarayan “Yüz yüze anket metodu” tercih edilmiştir. Toplam olarak 204 bireyle yürütülen bu araştırmanın uygulanması ile elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik yöntemleri ve çapraz tablolar kullanılarak analiz edilmiştir (%95 güven aralığında). Verilerin analizi için “Genel Kamu Lisansına” sahip olan WEKA 3.9 istatistik yazılımı kullanılmıştır (WEKA, 2019). Analiz sonucunda elde edilen veriler tablo ve grafiklerle sunulmuştur.

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bireylerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gibi demografik özellikleri analiz edilmiştir. İkinci bölümde öğrencilerin iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı ile ilgili derslerin içeriği araştırılmıştır. Ayrıca ikinci bölümde mevcut iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitiminin öğrenciler üzerinde hangi açılardan etkili olduğu veya olmadığı incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise ideal bir iç mekan ve mobilya tasarımı eğitimi ile ilgili çeşitli yargılar oluşturulmuştur ve öğrencilerin bu yargı cümlelerine katılıp katılmadıkları incelenmiştir.

Bu araştırma konusu için ilgili literatür gözden geçirilerek incelenmiş ve öğrencilerin iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitimi ile ilgili düşüncelerini, beklentilerini ve kazanımlarının neler olduğu veya olmadığı araştırmasını konusunu analiz etmek amaçlı iki adet sıralama ölçeği geliştirilmiştir. İkinci bölümdeki ifadeler üzerine uygulanan sıralama ölçeği formu “Çok Etkili”, “Etkili”, “Ne Etkili Ne De Etkisiz”, “Etkisiz”, “Hiçbir Etkisi Yoktur” şeklinde 5’li Likert tipi ölçekleme modeli yapısına sahiptir. Üçüncü bölümdeki ifadeler üzerine uygulanan sıralama ölçeği formu ise “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Karasızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerini içeren 5’li Likert tipi ölçekleme modeli yapısına sahiptir.

3. BULGULAR

3.1. Demografik Bulgular

Bu çalışmada ilk olarak ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri incelenmiştir ve sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur. Sonuçlara göre katılımcı gençlerin %45.3’sini erkekler, %54.7’sini kızlar bireyler oluşturmaktadır. Bu bireylerin %54.9’unu 18-20 yaş aralığındaki gençler oluşturmaktadır. Katılımcıların %60.8’i lisans düzeyinde eğitim görmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Demografik Özellikler	
Özellik	Yüzde (%)
Cinsiyet	
Erkek	45.3
Kız	54.7
Yaş aralığı	
18-20	54.9
21-25	45.1
Eğitim düzeyi	
Ön lisans öğrencisi	39.2
Lisans öğrencisi	60.8

3.2. Mevcut Tasarım Eğitimi Değerlendirmesi

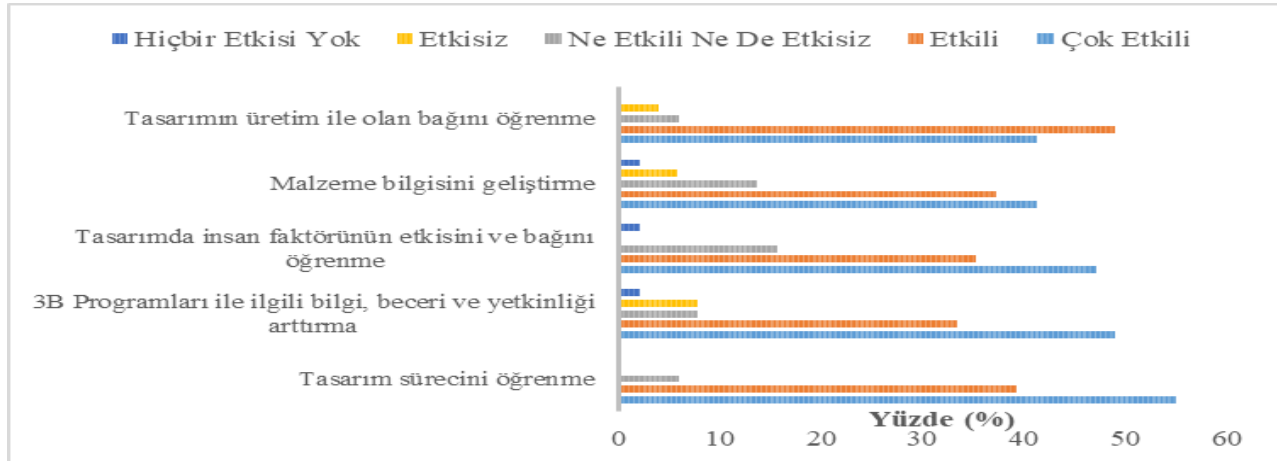
Kayseri’deki çeşitli üniversitelerde lisans ve ön lisans düzeyinde eğitim gören ve iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitimi alan öğrencilerin, aldıkları mevcut eğitimlerinin ders yürütme içerikleri araştırılmıştır. Bahsi geçen bölümlerdeki resmi ders içeriklerine göre, tasarım derslerinin %39.2’si hem pratik hem de teorik iken, %60.8’ini sadece teorik olarak yürütülmektedir. Lakin öğrenciler ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre öğrencilerin %82.9’u bu alanlardaki tasarım derslerinin hem pratik hem de teorik olduğunu ifade etmişlerdir. Sadece teorik olarak yürütülen dersler tüm derslerin %11.8’ini ve sadece pratik olarak yürütülen dersler ise %5.9’unu

oluşturmaktadır. Bu veriler ışığında derslerin resmi içerikleri ile uygulanması arasında farklar olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin ihtiyaçlarının ders sorumluları tarafından göz ardı edilmediğini ve dersler resmîyette teorik olarak görünse bile uygulamaya yönelik olarak ders içeriğinin zenginleştirdiğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Çalışma kapsamında görüşleri araştırılan öğrencilerin, ideal bir iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı derslerinin, yürütme içeriğinin nasıl olması gerektiği konusunda görüşleri de alınmıştır. Öğrencilerin %92.2'si derslerin hem teorik hem pratik içerikte işlenmesinin kendileri için faydalı olacağı kanaatinde. Geriye kalan öğrencilerin %7.8'i ise bu derslerin sadece pratik yani uygulamalı olarak yürütülmesi gerektiğini düşünmektedir. Benzer bir şekilde Andaç Güzel (2019)'da genç tasarımcı adayları üzerine yürüttüğü çalışmada, bu bireylerin mobilya tasarım eğitiminde, teorik ve pratik içeriklerin eşit ve doğru bir şekilde sentezlenmesinin çok önemli olduğunu düşündüklerini bildirmiştir.

Öğrenciler iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı derslerinde aldıkları mevcut eğitimin kendileri açısından etki ve faydalarını değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmeye göre öğrencilerin en çok etkilendiğini ve fayda gördüğünü belirttiği beş konu sırasıyla; tasarım sürecini öğrenmek (%54.9), üç boyutlu (3B) tasarım programları ile tasarımsal ilgili bilgi, beceri ve yetkinliği arttırmak (%49) ve tasarımda insan faktörünün etkisini ve bağını öğrenmek (%47.1), malzeme bilgisini geliştirmek (%41.2) ve tasarımın üretim ile olan bağını öğrenmek (%41.2) şeklindedir (Şekil 1).

Öğrenciler üzerinde etkili olan diğer beş konu ise sırasıyla; proje yönetimini tasarıma olan etkisini öğrenmek (%49), tasarımda üretim yöntemlerini neler olduğunu öğrenmek (%45.1), coğrafi faktörlerin tasarıma olan etkisini öğrenmek (%45.1), sosyo-ekonomik faktörlerin tasarıma olan etkisini öğrenmek (%43.1), demografik faktörlerin tasarıma olan etkisini öğrenmek (%41.2) şeklindedir. Ayrıca öğrenciler bu derslerin portföy hazırlama ve sunum tekniklerini öğrenme (%37.3), saha çalışmasını öğrenme (%37.3) ve bilimsel rapor hazırlamayı öğrenme (%35.3) konularında üzerlerinde etkisi olduğunu da belirtmişlerdir.

Şekil 1. Öğrencilerin mevcut tasarım eğitime bakış açılarının analizi

3.3. İdeal Tasarım Eğitimi

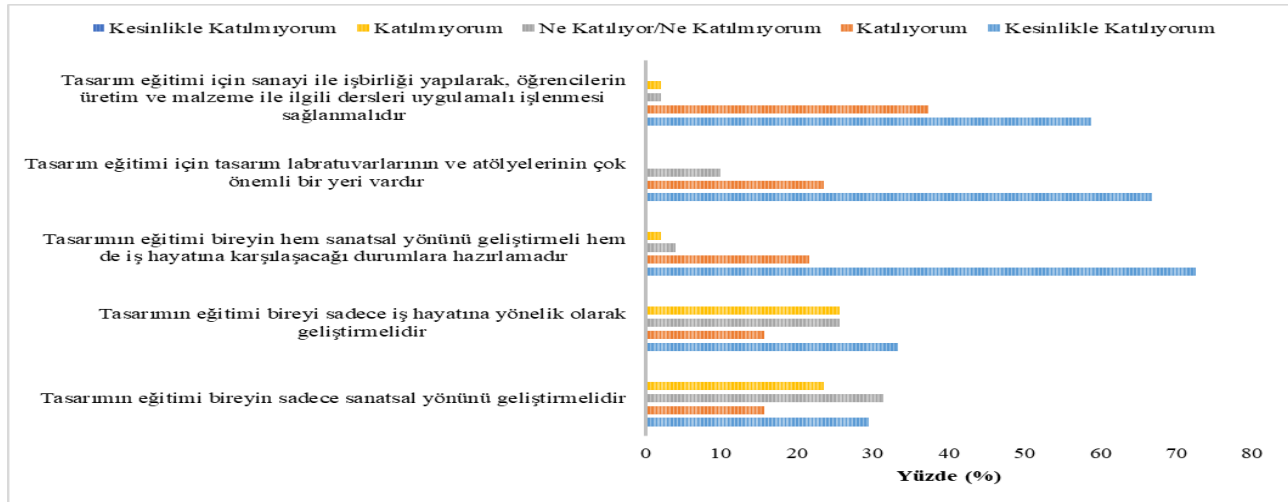
Bu bölümde ise ideal bir iç mekan tasarımı ve mobilya tasarımı eğitiminin nasıl olması gerektiği ile ilgili ile ilgili çeşitli yargı cümleleri oluşturularak öğrencilerin bu cümlelere karşı görüşleri alınmıştır ve bu ifadelerle katılıp katılmadıkları incelenmiştir.

Öğrencilere tasarım eğitimini hangi yönden kendilerini geliştirmesi gerektiği konusunda verilen ifadelerde arasında, öğrenciler en çok tasarımın eğitiminin bireyin hem sanatsal yönünü geliştirmesi gerektiğinin hem de iş hayatına karşılaşılabilecek durumlara karşı onu hazırlaması gerektiğini düşünmekte ve bunu savunan ifadeye kesinlikle katılmaktadırlar (%72.5). Öte yandan öğrenciler açısından tasarımın eğitiminin bireyin sadece sanatsal yönünü geliştirmesinin tek başına bir anlam ifade etmemektedir ve öğrenciler bunu savunan fikre ne katılmakta ne de katılmamaktadırlar

(%31.4). Tam tersi olarak bireyler tasarım eğitiminin bireyi sadece iş hayatına yönelik olarak geliştirmesi gerektiği fikrine kesinlikle katılmakla birlikte (%33.3), bireyler arasında bu fikri tek başına yeterli bulmayıp katılmayanlarda bulunmaktadır (%25.5).

Öğrencilerin en çok katıldıkları yargı cümleleri arasında tasarım eğitiminin bireyi hem iş hayatı yönünden hem de sanatsal yönden geliştirmesini gerektiğini ifade eden cümle ile tasarım eğitimi için tasarım laboratuvarlarının ve atölyelerinin çok önemli bir yeri olduğu ifade eden cümle yer almaktadır (%66.7). Onur ve Zorlu (2019)'da çalışmalarında tasarım eğitiminde duysal farkındalık ve yaratıcılık konusunda tasarım atölyelerinin önemine değinmiştir. Ek olarak tasarım eğitimi için sanayi ile işbirliği yapılarak, öğrencilerin üretim ve malzeme ile ilgili dersleri uygulamalı olarak işlenmesi gerektiğini (%58.8) ifade eden cümle de öğrencilerin en çok katıldıkları yargı cümleleri arasında yer almaktadır (Şekil 2). Canoğlu (2019)'da çalışmasında malzeme ve fikir araştırma sürecinde gerçek bilgiyle karşılaşan öğrencilerin tasarımda kullanacakları nesnelere kullanım amaçlarını ve diğer özelliklerini daha iyi kavradıklarını bildirmiştir.

Bu bölümde ayrıca öğrencilere mevcut tasarım eğitime yönelik yargılarda sunulmuştur. Örneğin bireylerin %56.9'u mevcut tasarım derslerinin bireyi hem sanatsal yönünü geliştirmekte hem de iş hayatına karşılaşılabilecek durumlara hazırlamakta olduğu fikrine katılmaktadır. Öğrencilerin %51'i ise mevcut tasarım derslerinin bireyi iş hayatına yönelik olarak geliştirmekte olduğuna kesinlikle katılmakta iken, uygulamada olan mevcut staj sisteminin yarattığı staj tecrübesinin öğrencilerin üretim ve malzeme ile ilgili bilgilerini karşılamak için yeterli olduğu fikrine katılmaktadırlar (%29.5)

Şekil 2. İdeal tasarım eğitiminin nasıl olması gerektiği ile ilgili öğrenci görüşlerinin analizi

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda sıralandığı gibidir;

1. Çalışma neticesinde, öğrencilerin tasarım derslerini hem pratik hem de teorik içerikli olarak yürütülmesi gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Sadece teorik içerikle ya da sadece pratik içerikle yürütülen derslerin öğrencinin nazarında doğru anlamlandırılmadığı ve onları eksik hissettirdiği kanaatine varılmıştır. Özelde iç mekan tasarımı veya mobilya tasarımı, genelde ise tasarım derslerinin içerikleri oluşturulurken, ilgililerin derslerin yürütülmesinde hem teorik hem pratik fırsatını öğrencilere vermesinin doğru olacağı kanaatine varılmıştır ve önerilmektedir.
2. Araştırmada öğrencilerin iç mekan tasarımı veya mobilya tasarımı dersleri için imalat malzemelerini ve üretim yöntemlerinin öğrenmenin kendileri için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Tasarım eğitimlerinde derslerin teorik kısımlarında öğrencilere klasik ve güncel malzemeler, üretim teknikleri ve süreçleri hakkında yeterli bilginin verilmesinin onların tasarıma olan ilgilerini ve yaratıcılıklarını arttıracak kanaatine varılmıştır. Ayrıca

öğrenciler üniversite sanayi işbirliği ile öğrencilere sunulacak fırsatları deneyimlemek istemektedirler. Gerek staj gerekse dönem içi teknik gezi ve benzeri faaliyetler ile öğrencilere yerinde öğrenme imkanı sunulmalıdır.

3. Araştırma sonucunda öğrenciler açısından okul içerisinde 3B çizim katiyetlerini edinme, geliştirme ve devam ettirme konusunda çizim laboratuvarlarının ve tasarım atölyelerinin öneminin büyük olduğu anlaşılmıştır. Gerek laboratuvar ortamı gerekse tasarıma özel atölye tipi sınıf ortamlarının okul içerisinde oluşturulmasının öğrencilerin tasarım yeteneklerini geliştirmeye katkı sağlayacağı düşünülmekte ve ilgililere önerilmektedir.
4. İç mekan tasarımı veya mobilya tasarımı eğitim sürecinde öğrenciler derslerde kendilerine çift yönlü katkı beklemektedirler. Diğer bir ifadeyle öğrenciler okulda yürütülen derslerde hem tasarım kabiliyetlerini geliştirecek sanatsal faaliyetler istemekte hem de hem de iş hayatına karşılaşılabilecek olumlu olumsuz olay ve durumlara karşı yeterliliğini arttırarak öğrenciyi hazırlaması gerektiğine inanmaktadırlar. Ders içeriklerinin oluşturulması veya dersin yürütülmesi esnasında güncel tasarım trendleri, başarılı tasarımcıların mesleki gelişimleri hakkında öğrencilere aydınlatıcı ve yeterli bilgilerin verilmesinin faydalı olacağı kanaatine varılmıştır. Ayrıca ilgililerin teknik geziler, fuar ziyaretleri, alanında tanınmış tasarımcılar ile konferans veya söyleşi gibi faaliyetler düzenlemesinin, öğrencilerin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmekte ve önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Andaç Güzel, T. (2019). “A Study on the Role of Expectations and Requests of Students towards Forming the Future of Furniture Design”, (Eds. Latif Gürkan KAYA, Sehla abbasova), Research Reviews in Architecture, Planning and Design, ss. 91 -101, Gece Akademi, Ankara,
- Canoğlu, S. (2019). “Evaluation on the Effect of Collage to Creative Thought in Interior Architecture Education”, IDA: International Design and Art Journal, 1(1), 74-88.
- Ching, F. D. K. (2006). İç Mekan Tasarımı: Resimli, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul.
- Harris, C. M. (2006). Dictionary of Architecture and Construction, McGraw-Hill, New York.
- Leydecker, S. (2013). Designing Interior Architecture: Concept, Typology, Material, Construction, Walter de Gruyter, Berlin.
- Luckin, R., Puntambekar, S., Goodyear, P., Grabowski, B. L., Underwood, J., & Winters, N. (2013). Handbook Of Design In Educational Technology, Routledge, London.
- Nielson, K. J., & Taylor, D. A. (2010). Interiors: an Introduction: 4th Edition, McGraw-Hill, New York.
- Postell, J. (2012). Furniture Design, John Wiley & Sons, Inc., New Jersey.
- Piotrowski, C. M. (2002). Professional Practice For Interior Designers (3rd Ed.), John Wiley & Sons., New Jersey.
- Sencer, M. (1989). Toplum Bilimlerinde Yöntem, Beta Basım, İstanbul.
- Dilara, Onur. & Zorlu, T. (2019). “Tasarım Eğitiminde Duyusal Farkındalık Ve Yaratıcılık İlişkisi Üzerine”, METU Journal of the Faculty of Architecture, 35(2).
- TDK, Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2020). “Tasarım”, <https://sozluk.gov.tr/>, 05 Mart 2020.
- Waikato Environment for Knowledge Analysis (2019). “Yazılım ve indirme” (<https://www.cs.waikato.ac.nz/ml/weka/downloading.html>), Waikato Üniversitesi, Yeni Zelanda, Erişim 15 Mart 2019.